

Дигиталната естетика в рисунки на поколение Алфа
Виолета Георгиева-Христозова

Digital Aesthetics in Gen Alpha's Drawings
Violeta Georgieva-Hristozova

Abstract:

The purpose of the present study is to analyze the digital aesthetics in the visual creativity of children from Generation Alpha and to identify elements reflecting the influence of digital culture on their aesthetic perception. The methodology involves a qualitative analysis of drawings by preschool-aged children using a visual analytical approach focused on digital interfaces, geometric shapes, and technological references. The results indicate a trend toward integrating digital elements into traditional children's drawings: social media interfaces with functional buttons, stylized human figures modeled after pixelated games, and a hybrid combination of digital and natural elements. A new visual literacy is observed, encompassing an understanding of symbols such as like/dislike buttons, reinterpretations of electronic devices, and simplified geometric structuring. The discussion emphasizes the need to rethink aesthetic education in the digital era through the pedagogical integration of emerging visual languages.

Keywords: Digital Aesthetics, Gen Alpha, Drawings

For contacts: Associate Professor, PhD Violeta Georgieva-Hristozova, Trakia University, violeta.georgieva@trakia-uni.bg

ВЪВЕДЕНИЕ

Днес педагогиката е изправена пред необходимостта да реинтерпретира образователните подходи към поколение Алфа, формиращо идентичността си в перманентно взаимодействие с дигитални технологии, както никое друго поколение досега. Чувствително е несъответствието между утилизираните методологични рамки, създадени за предходни генерации, и иманентните потребности на съвременните деца.

Изследването анализира интериоризирането на дигитални естетически елементи в спонтанното изобразително творчество на деца от предучилищна възраст, представители на поколение Алфа. Емпиричните наблюдения регистрират екстериоризиране на визуални компоненти от екранната игра „Майнкрафт“, мобилни интерфейси на смартфони и таблети, и социалната медия „ТикТок“ в детските рисунки, отразяващо рекомпозиране в естетическото възприятие на новото поколение.

Целта на теоретичната постановка е да анализира дигиталната естетика в детското творчество и да идентифицира елементи, показващи влиянието на дигиталната култура върху естетическото възприятие на представители от поколение Алфа. Разбирането на тези явления е съществено за **конструиране на ефективно педагогическо взаимодействие, преодоляващо междупоколенческа алиенация и асистиращо пълноценна детска социализация.**

ИЗЛОЖЕНИЕ

Поколение Алфа, обхващащо децата, родени между 2010-2025 г., представлява най-многобройната демографска група (приблизително 2 милиарда души) в историята [1]. Тяхната онтогенеза се характеризира с иманентна дигитална интеграция, поради което често биват наричани „iPad деца” [2]. Те демонстрират интуитивна връзка с технологиите още в най-ранна възраст. Специфичните особености на това поколение включват **дигитално инициран билингвизъм** и умения за **интериоризиране на интерфейси на смарт устройства в социалното взаимодействие**. За тях границата **между виртуалния и физическия свят е размита** – те възприемат двете реалности като единно цяло [3]. **Таблетите са най-предпочитаните** устройства сред представителите на това поколение, като около 80% ги използват редовно [4]. При децата от поколение Алфа регистрираме нова трансформация на естетическото възприятие. Техните спонтанни рисунки не само отразяват реалната физическа среда, но и показват **претворяване на дигиталния им опит** [5]. Особено показателно е интерпретирането на социално-медийни интерфейси в детското творчество, включващо функционални елементи като бутони за харесване и споделяне, което свидетелства за **дълбокото асимилиране на социалните медии в естетическото възприятие на децата** [6].

Тези наблюдения днес повдигат въпроси пред педагогиката относно **рекомпозирането на педагогическото взаимодействие** в дигиталната ера и необходимостта от интегриране на нововъзникващи визуални езици в педагогическите практики.

МЕТОДОЛОГИЯ

Изследването анализира проявленията на дигиталната естетика в творчество на деца от поколение Алфа. Емпиричният материал включва 53 рисунки от деца между 5-6 години (2024-2025), анализирани чрез визуално-аналитичен подход. Разработената авторска методика категоризира дигиталните елементи в три групи: **технологични репрезентации** (дигитални устройства), **пикселизирана естетика** (вдъхновена от Minecraft) и **социално-медийни интерфейси** (елементи от TikTok, YouTube, Instagram).

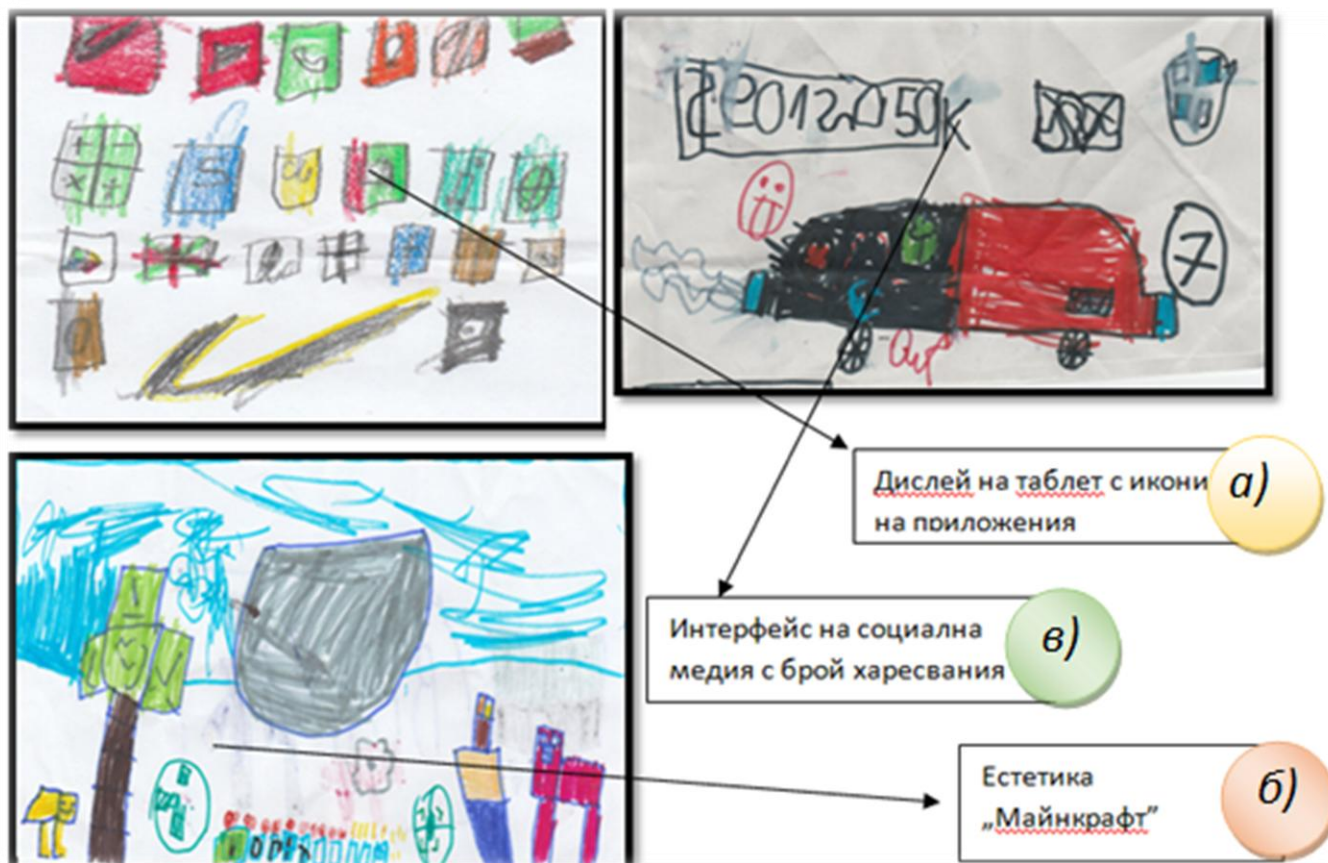
Анализът протича от каталогизация до идентифициране на елементи и съпоставянето им с дигиталните първоизточници. Акцентът пада върху спонтанните творчески изяви като автентични индикатори за естетическото интериоризиране.

Ключово методологично предизвикателство е преосмислянето на традиционните интерпретативни рамки. Докато **конвенционалните подходи разглеждат геометризацията като знак за тревожност**, ние я **интерпретираме като естествена проява на педагогическото взаимодействие с дигиталната среда**. Това детерминира ревизия на диагностичните критерии, съобразена със съвременния социокултурен контекст, формиращ възприятията на децата.

РЕЗУЛТАТИ И АНАЛИЗ

Изобразителната дейност е изначална форма на човешка експресия. От палеолитните рисунки до съвременните генерирани с изкуствен интелект изображения, хората изразяват своите мисли и бит чрез образи.

В онтогенезата детската рисунка функционира като **мост между формиращата се детска личност и социума**. При поколение Алфа забелязваме нова трансформация, където естетическото възпитание се развива в условия на дигитална иманентност. Анализът на визуалната продукция на деца от предучилищна възраст разкрива три отличителни категории – фиг. №1.

Фиг. 1. Дигиталната естетика в рисунки на поколение Алфа

Технологично изразяване – екстериоризация на дигитални устройства като значими обекти. Рисунките демонстрират точност в пресъздаването на таблети и смартфони – от **позициониране на камери до структуриране на дисплеи с икони на приложения**. Особено показателна е сегментацията на екранното пространство, наподобяваща мобилни интерфейси. Тези репрезентации индикират интуитивно разбиране на функционалността на дигиталните артефакти, интериоризирани в когнитивните структури на децата – фиг. №1 а).

Пикселизирана естетика – влияние на геометрията от екранни игри като „Minecraft” върху детското възприятие. Стилизацията чрез блокови структури изисква преосмисляне на традиционните интерпретации. Докато консервативната (в най-добрия смисъл) педагогика би асоциирала такава геометризация с емоционални дефицити, съвременният контекст я представя като **адаптивен отговор към актуалната дигитална култура**. Квадратните силуети отразяват не

психологически особености, а **културно специфичен визуален език на детското педагогическо взаимодействие** – фиг. №1 б).

Социално-медийни интерфейси – интериоризация на елементи от социални медии. Включването на бутони за харесване, коментиране, споделяне, емотикони и индикатори за популярност свидетелства за **формирането на нов тип визуална грамотност**. Интригуващ аспект е как тези компоненти функционират като обекти с определена цел, демонстрирайки как децата пренасят дигиталните модели в начина си на взаимодействие – фиг. №1 в).

Описаните и регистрирани явления налагат **преосмисляне на подходите към интерпретацията на детската рисунка**. Това, което обикновено би се тълкувало като потенциален индикатор за проблем, всъщност показва как децата се социализират с дигиталната среда. Педагогиката трябва да премине от търсене на „правилно” и „грешно” към разбиране на културния контекст, признавайки влиянието на дигиталната естетика върху детското развитие. В бъдеще **педагогическата наука ще трябва да става все по-ситуативна, адаптирайки се непрекъснато към бързо променящата се реалност и специфичните нужди на децата** от новите поколения.

ДИСКУСИЯ И ПЕДАГОГИЧЕСКИ ИМПЛИКАЦИИ

Дигитално-естетическите елементи в творчеството на поколение Алфа повдигат въпроси пред традиционната педагогическа диагностика. Утвърдените методологически конструкти, свързващи геометризацията и заострените структури с емоционална тежест, се оказват некореспондиращи в контекста на съвременната визуална култура. Съществува случаи на несъответствие между начина, по който по-възрастните учители „виждат” детските рисунки, и начина, по който децата от най-новото поколение се изразяват. Дигиталният свят променя начина, по който днешните деца мислят и творят. Теоретиците, обучени в традиционната образователна система, често възприемат „пикселизираните” или дигитално вдъхновени рисунки като недостатък, вместо като **нормален и валиден начин на изразяване, характерен за представители на поколение Алфа**.

Необходим е методологически „завой” в педагогическата практика – от нормативно-оценъчна към **феноменологично-контекстуална парадигма**. Този преход не предполага некритично възприемане на всички аспекти на дигиталната култура, а признаване на културно-исторически обусловения характер на детската експресия. Същността е в **разбирането на фундаменталната различност на поколенията, изискваща адаптивно педагогическо взаимодействие**.

Ефективното естетическо възпитание в дигиталната ера предполага конструиране на **нови модели, интегриращи както класическите, така и дигиталните естетически форми**. Педагогическата общност трябва да **преодолее инерционния стремеж към репродуциране на собствения образователен опит и да се ангажира с автентично опознаване на визуалния език на съвременните деца**.

Подобен междугенерационен диалог би бил ефективен подход за предотвратяване на социалната алиенация между поколенията. Това изисква трансформация на педагогическото съзнание – от предписателно към

изследователско, от нормативно към рефлексивно, насочено към пълноценна интериоризация и екстериоризация в процеса на детската социализация.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В същността на педагогическата мисия стои не просто трансмисията на знания, умения и компетентности, а автентичното разбиране и подкрепа на детето в неговата цялост и уникалност. Съвременният педагог е призван да бъде не само транслатор на културни кодове, но и чувствителен интерпретатор на новите езици, чрез които поколение Алфа изразява своя вътрешен свят и възприятия. В тази деликатна и пълна с благородство професия най-значимият принос е способността да видим отвъд собствените парадигми и да създадем пространство, където дигиталната естетика намира своето легитимно място в хармоничното развитие на детската личност.

ЛИТЕРАТУРА

[1] United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2024). *The 2024 Revision of World Population Prospects*. Online Edition: <https://population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/>

[2] Pereira, D. H., Silva, F. P., Nogueira, M. L. A., Gaio, R. C., et al. (2024). The alpha generation in the face of learning technologies. *Concilium*, 24(16), 534–555. <https://doi.org/10.53660/CLM-3975-24R02>

[3] McCrindle, M. (2021). *Generation Alpha: Understanding our children and helping them thrive*. Wildfire.

[4] Ofcom. (2022). *Children and parents: Media use and attitudes report 2022*. https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0024/234609/childrens-media-use-and-attitudes-report-2022.pdf

[5] Samoyilova, V. S., & Sycheva, M. V. (2024). The use of works of art in the aesthetic education of preschool children. *Вопросы педагогики*, 6, 240–245. <https://doi.org/10.62257/2687-1661-2024-6-240-245>

[6] Komarova, T. S., & Moskvina, A. S. (2019). Aesthetic education of preschool children in the new socio-cultural conditions. *Problems of Modern Education*. <https://doi.org/10.31862/2218-8711-2020-2-127-134>